

Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych

INFORMACJA BIEŻĄCA

NR 3 (49)

30. 09. 2008 r.

SPIS TREŚCI

I. Z ZAGRANICY

1. Międzynarodowy Kongres Archiwów w Kuala Lumpur 2
2. Posiedzenie Polsko-Litewskiej Grupy Ekspertów ds. Zachowania Dziedzictwa Kulturowego 5
3. Konferencje, seminaria, spotkania 5
4. Realizacja programów i projektów 7
5. Bezpośrednia współpraca archiwalna 7

II. Z KRAJU

1. Konferencja „Archiwa Europy Środkowej. Wspólne dziedzictwo, wspólna przyszłość.” 10
2. Wystawa „Co kryją archiwa? Curiosa w zbiorach archiwów państwowych” 10
3. Uroczyste obchody Jubileuszu 130-lecia Archiwum Państwowego w Krakowie 11
4. Wystawa „Szkolnictwo kaliskie w archiwaliach od XVIII do XX w.” 12
5. Posiedzenie Rady Dziedzictwa Archiwalnego 13

III. Z ŻYCIA ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH

1. Konferencje, sesje, zebrania naukowe 15
2. Szkolenia, komicje metodyczne 18

3. Współpraca z lokalnymi władzami i instytucjami naukowo-kulturalnymi	20
4. Nabytki i darowizny	25
5. Popularyzacja zasobu	26
7. Wizyty	30
8. Inwestycje	32
9. Jubileusze	32

IV. SPRAWY KADROWE

1. Informacja o zmianach kadrowych w Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych i Archiwach Państwowych	32
--	----

I. Z ZAGRANICY

1. Międzynarodowy Kongres Archiwów w Kuala Lumpur

W dniach 21-27 lipca 2008 r. w Kuala Lumpur, stolicy Malezji, odbył się 16. Międzynarodowy Kongres Archiwów, zwołany przez Międzynarodową Radę Archiwów w 60. rocznicę powstania tej organizacji. W kongresie wzięli udział przedstawiciele Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych oraz archiwów państwowych: dr Barbara Berska oraz prof. Władysław Stępiak (Zastępcy Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych), dr Nikodem Bończa-Tomaszewski (Dyrektor Narodowego Archiwum Cyfrowego), Rafał Magryś (Narodowe Archiwum Cyfrowe) oraz Anna Czajka (Centralne Laboratorium Konserwacji Archiwaliów, Archiwum Główne Akt Dawnych).

W czasie kongresu odbyło się ponad 230 sesji, prezentacji, warsztatów, paneli dyskusyjnych oraz obrad plenarnych komitetów i sekcji MRA. Zgodnie z tytułem konferencji, *Archives, Governance and Development: Mapping Future Society (Archiwa, zarządzanie i rozwój: budowanie społeczeństwa przyszłości)*, organizatorzy wyodrębnili bloki tematyczne: „Archives” (wszystkie aspekty działalności archiwalnej, od zarządzania dokumentacją po konserwację i udostępnianie), „Governance” (szeroko pojęte zarządzanie, szczególnie związki zarządzania dokumentacją z przejrzystością działań administracji, walką z korupcją i ochroną praw człowieka, aktywny udział archiwów we wprowadzaniu e-government, promowanie roli archiwów w społeczeństwie); „Development” (podnoszenie kwalifikacji zawodowych archiwistów, innowacyjne metody szkoleniowe, debata nad modernizacją programów nauczania); „Mapping Future Society” (propozycje dotyczące ukazania pracy archiwisty w szerszym kontekście społecznym, wychodzące poza profesjonalny dyskurs).

24 lipca odbyła się sesja poświęcona programowi UNESCO *Memory of the Word (Pamięć Świata)* i jego powiązaniemi z działalnością MRA. Sesję otworzyła przedstawicielka UNESCO Miriam Nisbet, która przedstawiła program projektu i jego cel, którym jest ratowanie dziedzictwa dokumentalnego oraz podnoszenie ogólnoświatowej świadomości jego znaczenia. Ray Edmonson z Australii, przewodniczący regionalnego komitetu doradczego krajów Azji i Pacyfiku, mówił o konieczności poszerzenia rejestru dokumentów, uznanych za część światowego dziedzictwa, o obiekty spoza europejskiego kręgu kulturowego oraz o pracach nad propagowaniem idei programu w regionie, a także o pomocy, jakiej potrzebują te kraje, których dziedzictwo zagrożone nie tylko konfliktami zbrojnymi, ale i licznymi klęskami żywiołowymi. Ostatnim z prelegentów był prof. Władysław Stępiak, członek Międzynarodowego Komitetu Doradczego, który zanalizował ewolucję programu oraz jego związków z MRA. Podkreślił, że archiwiści, szczególnie z krajów, których dziedzictwo ucierpiało najbardziej w okresie II wojny światowej, zaangażowali się w to przedsięwzięcie pragnąc opracować jak najszybciej praktyczne procedury postępowania w obliczu nowych zniszczeń w czasie konfliktów zbrojnych po upadku „Żelaznej Kurtyny”. Rosnące

zaangażowanie archiwistów w pracach programu *Pamięć Świata* doprowadziło w końcu do wzrostu znaczenia dziedzictwa archiwalnego. Oprócz tego regionalne komitety MRA dokładają starań, by program zyskał globalne znaczenie, wykraczające poza dotychczas dominującą perspektywę europejską, co oznacza również uznanie dziedzictwa niedokumentalnego za wartę rejestracji.

Tego samego dnia Anna Czajka z Centralnego Laboratorium Konserwacji Archiwaliów przy Archiwum Głównym Akt Dawnych przedstawiła prezentację, poświęconą doświadczeniom związanym z masową konserwacją zagrożonych książek i materiałów archiwalnych z XIX i XX w., zebranych po 8 latach trwania w Polsce programu rządowego „Kwaśny Papier” (Mass-scale recovery of endangered archival records from XIX and XX century – experience from 8 years of the „Acid Paper” governmental program in Poland). Program prowadzony był przez Bibliotekę Narodową, archiwa państwowe, Uniwersytet Jagielloński, Bibliotekę Jagiellońską, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Instytut Celulozy i Papieru w Łodzi. Prezentacja dotyczyła m.in. praktycznych doświadczeń związanych z organizacją masowego odkwaszania papieru i powstania 6 ośrodków odkwaszania oraz programów badawczych realizowanych w czasie projektu. Omówiony został udział archiwów państwowych w programie, związany nie tylko z konserwacją zagrożonych materiałów archiwalnych, ale też z ich mikrofilmowaniem i digitalizacją.

25 lipca dr Barbara Berska przewodniczyła sesji pt. „From future to the past – building ICA-standards compliant system based on open source components. Two case studies: ZoSIA - Integrated Archival System of Polish Archives and PARES - Informatización, gestión y difusión en los archivos españoles” poświęconej dwóm przykładom budowania archiwalnych systemów informatycznych skonstruowanych zgodnie ze standardami MRA, takimi jak ISAD(G) i ISAAD, z wykorzystaniem formatu opisu EAD oraz z na podstawie oprogramowania open-source, co pozwala na zmniejszenie kosztów projektów. Projekty takie mają umożliwić archiwom zaistnienie w świadomości rosnącej populacji, dla której Internet jest głównym medium pozyskiwania informacji.

Nikodem Bończa-Tomaszewski wraz z Rafałem Magrysiem przedstawili założenia i plan rozwoju Zintegrowanego Systemu Informacji Archiwalnej (ZoSIA), który ma stanowić zintegrowany, dostępny on-line system, służący opracowaniu materiałów archiwalnych oraz wyszukiwaniu informacji dla użytkowników archiwów. Ma on scalić i zastąpić dotychczas prowadzone w każdym z archiwów bazy danych SEZAM oraz IZA. zarządzaniu dokumentacją elektroniczną (Electronic Record Management). Udostępnienie wersji testowej systemu w Internecie zapowiedziano na listopad 2008 r.

Drugim systemem informacyjnym prezentowanym na sesji był przedstawiony przez Alfonso Sáncheza-Morenę portal internetowy archiwów hiszpańskich PARES (Portal de Archivos Españoles, <http://pares.mcu.es/>), umożliwiający wyszukiwanie w zasobie 11 archiwów. Obecnie

zawiera moduły wyszukiwania, moduł opracowania, zaś ma być uzupełniony o moduły zarządzania udostępnianiem i usługami reprograficznymi. Planowane są też moduły służące kontroli wewnętrznej i zarządzania materiałami archiwalnymi.

Na zakończenie Kongresu, nowy przewodniczący Międzynarodowej Rady Archiwów, Ian Wilson z Kanady, zaprosił archiwistów z całego świata na kolejny kongres, który odbędzie się za 4 lata w Brisbane w Australii.

(NDAP)

2. Posiedzenie Polsko-Litewskiej Grupy Ekspertów ds. Zachowania

Dziedzictwa Kulturowego

W dniach 8-10 września 2008 r. odbyło się w Trokach na Litwie 6. posiedzenie Polsko-Litewskiej Grupy Ekspertów ds. Zachowania Dziedzictwa Kulturowego, podczas którego podjęto decyzje odnośnie dalszych działań. W przypadku współpracy archiwalnej ustalono, że zorganizowane zostanie spotkanie ekspertów Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych i Departamentu Archiwów Litwy, którego celem będzie omówienie problemu „Wspólne dziedzictwo archiwalne Polski i Litwy”. Ponadto strona litewska zobowiązała się przyjąć grupy archiwistów polskich w celu zapoznania się z realizacją programu masowej digitalizacji ksiąg metrykalnych, a strona polska wyraziła gotowość przyjęcia archiwistów litewskich na staż z zakresu paleografii lub konserwacji materiałów archiwalnych. W związku z przypadającym w roku 2009 jubileuszem 1000-lecia Litwy strona polska wyraziła gotowość wspierania starań Departamentu Archiwów Litwy o wypożyczenie z archiwów polskich materiałów archiwalnych na wystawę organizowaną z tej okazji.

WZ (NDAP)

3. Konferencje, seminaria, spotkania

NDAP

- IX 2008 r. - w Trokach na Litwie odbyło się VI posiedzenie Polsko-Litewskiej Grupy Ekspertów ds. Zachowania Dziedzictwa Kulturowego, na którym ustalono program dalszej współpracy;
- 11-13 IX 2008 r. - Dorota Kotowicz uczestniczyła w międzynarodowej konferencji pn. „Archiwa Europy Środkowej. Wspólne dziedzictwo, wspólna przyszłość. Międzynarodowa konferencja archiwalno-historyczna”, która miała miejsce w Nowym Sączu i Bochni.

AGAD

- 21-27 VII 2008 r. - podczas XVI Kongresu Międzynarodowej Rady Archiwalnej w Kuala Lumpur Anna Czajka przedstawiła prezentację pt. "Acid Paper – Mass-Scale recovery of endangered archival records from the XIX and XX Century. 8 years experience of the governmental program in Poland";
- 11-13 IX 2008r. - dr hab. J. Gaul wygłosił referat pt. „Der k. u. k. Kundschafts- und Nachrichtendienst und die polnische Frage 1914-1918“, „Polnisch-österreichische Kontakte sowie Militärbündnisse 1618-1918“. Konferencja odbyła się w Wiedniu.

NAC

- 21-27 VII 2008 r. - na kongresie w Malezji po raz pierwszy na międzynarodowym forum zostało zaprezentowane priorytetowe przedsięwzięcie NAC, czyli Zintegrowany Systemu Informacji Archiwalnej (ZoSIA). Zagadnienia omawiane w trakcie kongresu koncentrowały się wokół kwestii zarządzania archiwami, promocji archiwów we współczesnym świecie, rozwoju profesji archiwistów i współpracy z innymi zawodami. Narodowe Archiwum Cyfrowe reprezentowali dr Nikodem Bończa-Tomaszewski (Dyrektor NAC) i Rafał Magryś, (kierownik Oddziału Archiwistyki Zasobów Cyfrowych NAC);
- 21 VII - 15 VIII 2008 r. - odbyło się szkolenie z technik konserwacji w Bratysławie. Na oficjalne zaproszenie The Getty Conservation Institute, pracownik Oddziału Fotografii NAC – Łukasz Skowron - wziął udział w szkoleniu o podstawach konserwacji fotografii (Fundamentals of the Conservations of Photographs).

AP W CZĘSTOCHOWIE

- 24-26 IX 2008 r. - dr A. Krzemińska wzięła udział w konferencji pt. "Das Universitätsarchiv der Loránd-Eötvös-Universität 50 Jahre alt, Das Universitätsarchiv im Europäischen Union" zorganizowanej w Budapeszcie przez Das Universitätsarchiv der Loránd-Eötvös-Universität,

AP W KATOWICACH

- 4-7 IX 2008 r. - na międzynarodowej konferencji w Innsbrucku R. Kaczmarek wygłosił referat pt. *II Internationale conference CCLL*, zorganizowanej w ramach programu europejskiego pn.: Common Constitution and Language;
- 14 IX 2008 r. - R. Kaczmarek uczestniczył w konferencji zorganizowanej w Eichsfeld przez Muzeum w Eichsfeld w ramach programu europejskiego Action 4 "Active European Remembrance. Wygłosił prezentację : *Schlesische Identität – regionale Aspekte mit der europäischen Dimension* Seminarium Erinnerungskultur und regionale Identität, Grenzlandmuseum Eichsfeld/RFN.

AP W KOSZALINIE

- 21-22 VIII 2008 r. - Joanna Chojecka, dyrektor AP w Koszalinie wzięła udział w konferencji poświęconej problematyce budownictwa archiwalnego, zorganizowanej przez niemieckie Archiwum Federalne w Berlinie. Obok przedstawicieli niemieckiego Archiwum Federalnego i niemieckich archiwów krajowych i samorządowych, w konferencji udział wzięli przedstawiciele archiwów z Luksemburga, Słowenii, Lichtensteinu i Polski. Kanwą konferencji była realizacja inwestycji na terenie berlińskiego Oddziału Archiwum Federalnego, w efekcie której w roku 2011 ma zostać oddany do użytku przebudowany kompleks magazynowo – użytkowy.

AP W POZNANIU

- 21-27 VII 2008 r. - dr hab. Krzysztof Strykowski, wicedyrektor AP w Poznaniu, uczestniczył w XVI Międzynarodowym Kongresie Archiwów w Kuala Lumpur, jako delegat Stowarzyszenia Archiwistów Polskich.

AP W ZIELONEJ GÓRZE

- 12 IX 2008 r. - w Forst (Niemcy) odbyła się niemiecko-polska konferencja zatytułowana „Geopark Łuk Mużakowa”. Konferencja została zorganizowana przez Stowarzyszenie „Geopark „Łuk Mużakowa”. Dr hab. Zbigniew Bujkiwicz wygłosił referat „Gustav Theodor Fechner, filozof, fizyk, psycholog z Żarek Wielkich”.

4. Realizacja programów i projektów

AP W LUBLINIE

- Archiwum, wspólnie z Radą Projektu „Księga Pamięci” Dachau (Trägerkreis Gedächtnisbuch, Dachau) i Europejskim Domem Spotkań – Fundacją Nowy Staw zorganizowało w lipcu 2008 r. lubelską prezentację międzynarodowej wystawy pt. „Imiona zamiast numerów”. Wystawa, pokazywana w Niemczech, we Francji, w Wielkiej Brytanii, w Holandii, w Austrii oraz w Polsce, prezentuje 15 biografii byłych więźniów obozu koncentracyjnego Dachau, przygotowanych w ramach projektu „Księga Pamięci Więźniów Obozu Koncentracyjnego Dachau”, realizowanego przy wsparciu Unii Europejskiej ze środków Programu „Europa dla Obywateli - Aktywna Pamięć Europejska”. Otwarcie wystawy było okazją do spotkania z rodziną jednego z więźniów, lublinianina, Wincentego Czarkowskiego.

5. Bezpośrednia współpraca archiwalna

AAN

- 16 VI - 16 VII 2008 r. - Anna Nowakowska przebywała na stażu w Instytucie Literackim „Kultura” w Maisons Laffitte pod Paryżem;
- 7 VII - 30 IX 2008 r. - Krzysztof Smolana prowadził prace w Archiwum OO. Bernardynów w Martin Coronado, Argentyna oraz w Bibliotece im. I. Domeyki w Buenos Aires.

AP W LUBLINIE

- 28 VI-25 IX 2009 r. - Edyta Targońska, kierownik Oddziału I gromadzenia i opracowania zasobu AP w Lublinie, przebywała w Muzeum Polskim w Ameryce. W czasie pobytu prowadziła prace nad opracowaniem materiałów archiwalnych Rady Polonii Amerykańskiej – największego zespołu aktowego przechowywanego w archiwum Muzeum. Podczas pobytu E. Targońska uczestniczyła również w bieżących pracach Muzeum (przyjmowanie donacji, pomoc przy organizowaniu wystaw i imprez), dokonała oceny poprawności uporządkowania przez lokalną archiwistkę zespołu Spuścizna Leonidasa Ossetyńskiego. Po powrocie do Polski E. Targońska napisała artykuły dotyczące akt Rady Polonii Amerykańskiej i pracy nad ich uporządkowaniem do prasy polonijnej.

AP W OLSZTYNIE

- 6 IX 2008 r. - w AP w Olsztynie została przeprowadzona konserwacja unikalnego zbioru 23 rysunków będących projektami wystroju wnętrz pałacu Umaid Bhawan w Jodhpur w Indiach autorstwa Stefana Norblina. Akwarele trafiły do Olsztyna w ramach projektu realizowanego dzięki środkom i we współpracy z Departamentem ds. Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

AP W PŁOCKU

- IX 2008 r. – IX 2009 r. - Elżbieta Pajor, starszy archiwista Oddziału w Kutnie, w ramach urlopu naukowego przebywa w Bibliotece Polskiej w Paryżu, porządkując materiały archiwalne zgromadzone przez Bibliotekę.

AP W POZNANIU

- 23 VI - 23 VII 2008 r. - pracownicy archiwum: H. Staszewska-Katolik, E. Rogal, M. Zdunek, uczestniczyli w porządkowaniu i inwentaryzacji zasobów archiwalnych Muzeum i Biblioteki Polskiej w Rapperswilu.

AP M.ST. WARSZAWY

- 26 VII 2008 r. - w Muzeum Obozu w Bergen-Belsen w Niemczech otwarta została wystawa zrealizowana we współpracy AP m.st. Warszawy, Muzeum Historycznego m.st. Warszawy oraz Fundacji Stiftung Niedersächsische Gedenkstätten, w ramach projektu zatytułowanego „Wypędzeni z Warszawy 1944 Losy dzieci”, dofinansowanego ze środków pochodzących z programu wspólnotowego "Europa dla Obywateli". Na ekspozycję składają się autentyczne wspomnienia, materiały ikonograficzne, dokumenty źródłowe oraz pamiątki osobiste obrazujące losy małoletnich mieszkańców Warszawy wypędzonych z miasta podczas Powstania Warszawskiego;
- 31 VIII - 19 IX 2008 r. - Paweł E. Weszpiński z Oddziału Kartografii AP m.st. Warszawy prowadził kwerendę w zbiorach Rosyjskiej Biblioteki Narodowej w Sankt Petersburgu. W ramach kwerendy zarejestrowane zostały luźne plany Warszawy i mapy najbliższych okolic zgromadzone w Oddziale Kartografii RBN. Kwerenda, realizowana w ramach programu rejestracji poloników NDAP, była kontynuacją prac rozpoczętych podczas przygotowania przez APW w roku 2006 wystawy pt. „Warszawa. Obrazy z dziejów”, obrazującej rozwój kartografii warszawskiej”.

II. Z KRAJU

1. Konferencja „Archiwa Europy Środkowej. Wspólne dziedzictwo, wspólna przyszłość.”

W dniach 10 – 13 września 2008 r. w Nowym Sączu i Bochni odbywała się Międzynarodowa konferencja archiwalno-historyczna pn.: „Archiwa Europy Środkowej. Wspólne dziedzictwo, wspólna przyszłość.” Konferencja została zrealizowana przez Archiwum PAN, w ramach porozumień zawartych pomiędzy archiwami polskimi, czeskimi, słowackimi i węgierskimi. Celem konferencji, w której uczestniczyli archiwiści z Ukrainy, Litwy, Rosji i Włoch było przedstawienie szeroko rozumianej międzynarodowej współpracy naukowej i problemów współczesnej dokumentacji archiwalnej, będącej świadectwem wspólnych losów. Referaty dotyczyły również budownictwa archiwalnego, źródeł historycznych, tradycji górniczych i kultu świętych. Do Komitetu Honorowego zaproszono: Prezydenta Nowego Sącza, Burmistrza Bochni i Burmistrza Starego Sącza, Prezydenta Wyższej Szkoły Biznesu w Nowym Sączu, Biskupa Diecezji Tarnowskiej oraz Ambasadorów Węgier, Republiki Czeskiej i Słowacji.

(NDAP)

2. Wystawa „Co kryją archiwa? Curiosa w zbiorach archiwów państwowych”

Od 30 września w siedzibie Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych prezentowana była wyjątkowa wystawa pt.: „Co kryją archiwa? Curiosa w zbiorach archiwów państwowych”. Jej kuratorem była Jolanta Walewska, pracownik Wydziału Edukacji (NDAP). Ekspozycja przygotowana przy współpracy Naukowej i Akademickiej Sieci Komputerowej oraz Narodowego Centrum Kultury, miała na celu zaprezentowanie szerokiego spektrum materiałów, znajdujących się w zasobach archiwów państwowych na terenie całego kraju. Archiwa zwykle kojarzą się jako instytucje sprawujące opiekę nad wytworzoną w ciągu wieków i powstającą na bieżąco dokumentalną spuścizną państwa i społeczeństwa. Dlatego założeniem tej wystawy było pokazanie zbiorów archiwalnych z innej, niekonwencjonalnej strony.

Prezentowane archiwalia, choć były zaledwie pojedynczymi przykładami, dały pewne wyobrażenie o ciekawych, nietypowych i osobliwych materiałach, jakie znalazły się w zbiorach archiwów państwowych. Obok licznych akt pisanych, znalazły się również obiekty o innej formie, m.in. plakaty, gazetki, ulotki, fotografie, dokumentacja techniczna, ale też zielniki, popiersia, portrety, ceramika i inne przedmioty, takie jak papierośnica, wazony i talerze okolicznościowe, odznaki, godło państwowe z wikliny, sakiewka z portretem cesarza Fryderyka II, zapalniczka gen. Andersa oraz proporczyki i sztandary. Prezentowane eksponaty zostały podzielone na osiem

działów tematycznych: Oblicza władzy, Polityka i konflikty, Nauka i technika, Reklama i informacja, Rolnictwo, Życie codzienne, Religia, Miłość, Wychowanie i edukacja, Kulinaria, Moda, Zdrowie, Nałogi, Rozmaitości, Śmierć, Sport i rozrywka. Wystawie towarzyszyła publikacja katalogu oraz prezentacja filmu.

Po okresie ekspozycji w Naczelnej Dyrekcji, wystawa będzie prezentowana w poszczególnych archiwach państwowych na terenie całej Polski.

(NDAP)

3.Uroczyste obchody Jubileuszu 130-lecia Archiwum Państwowego w Krakowie

Archiwum Państwowe w Krakowie obchodziło w 2008 r. jubileusz 130-lecia swojej działalności. W dniu 3 września 2008 r. miała miejsce uroczystość, w trakcie której licznie przybyli goście mieli możliwość świętować tę rocznicę. Obchody miały miejsce w Sali Strzeleckiej Celestatu - Oddziału Muzeum Historycznego m. Krakowa. Uroczystość swoją obecnością zaszczytili przedstawiciele władz państwowych, samorządowych i uczelni wyższych, dyrektorzy archiwów państwowych oraz instytucji naukowych i kulturalnych. Przybyli świętować również byli i obecni pracownicy Archiwum oraz wiele osób zaprzyjaźnionych z Instytucją.

Z tej okazji Prezydent Miasta Krakowa uhonorował 11 osób odznaczeniami „Honoris Gratia”, które otrzymali: Sławomir Radoń – Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych, Magdalena Marosz – dyrektor Archiwum Państwowego w Krakowie oraz pracownicy: Elżbieta Ceglarska, Wiesław Filipczyk, Maria Kasperska-Szach, Mariusz Kluczewski, Aleksander Korolewicz, Barbara Michalik-Russek, Lilianna Pochwalska, Mariola Szaleniec i Tomasz Wroński.

Zgromadzonym gościom przedstawiono wizytówkę Archiwum w postaci krótkiej prezentacji multimedialnej oraz zaproszono do zwiedzania specjalnie z tej okazji zorganizowanej wystawy pt. „W poszukiwaniu przodków. Źródła do badań genealogicznych w Archiwum Państwowym w Krakowie”. Na wystawie prezentowanej w siedzibie Archiwum w dniach 5-28 września 2008 r. przedstawiono wachlarz materiałów archiwalnych, w których znaleźć można cenne informacje o przodkach. Coraz więcej osób chce samodzielnie prowadzić badania genealogiczne dotyczące własnej rodziny, a owoce poszukiwań przybierają kształt rozbudowanych drzew genealogicznych czy też rodowodów rodzinnych. Archiwum miało nadzieję, że wystawa jak i towarzyszące jej wydawnictwa będą pomocne dla tych, którzy oddali się pasji badania swoich korzeni lub stanowiąc będzie zachętę do rozpoczęcia takich poszukiwań. Wystawę zwiedziło blisko 500 osób. Wiele z nich podkreślało, że poszukiwania informacji o własnej rodzinie jest fascynującą przygodą, a prezentowane na wystawie różnorodne źródła historyczne dały impuls do poszerzenia zakresu przeprowadzanej kwerendy.

Uroczystości i wystawa została objęta patronatem medialnym Dziennika Polskiego, Radia Kraków oraz TVP Kraków. W serwisach ukazały się wiadomości z uroczystego jubileuszu oraz informacje o wystawie. Informacje te również były prezentowane w serwisach internetowych naszych patronów medialnych. Ponadto Radio Eska przygotowało audycję zachęcającą do przeprowadzania badań genealogicznych.

Z okazji jubileuszu Archiwum Państwowe przygotowało okolicznościowe wydawnictwa:

- Karolina Gołąb-Malowicka, *W poszukiwaniu przodków. Źródła do badań genealogicznych w Archiwum Państwowym w Krakowie.*
- Małgorzata Klimas, *W poszukiwaniu przodków. Źródła do badań genealogicznych w Archiwum Państwowym w Krakowie* - prezentacja multimedialna (CD).
- Monika Andrasz-Mrożek, *... odsłonić to, w jakiej cenie powinny być u nas wszelkiego rodzaju pamiątki przeszłości... Archiwum Państwowe w Krakowie 1878-2008* - prezentacja multimedialna (CD).
- Kamila Follprecht, *Nie dać ginąć szczątkom dawnych piśmienniczych pamiątek. Dyrektorzy Archiwum Państwowego w Krakowie XIX-XXI w.*
- Kalendarz na 2009 r. oraz zbiór 24 pocztówek z reprodukcjami materiałów archiwalnych przechowywanych w zasobie Archiwum.

M. Andrasz-Mrożek (AP w Krakowie)

4. Wystawa „Szkolnictwo kaliskie w archiwaliach od XVIII do XX w.”

30 września 2008 r. w siedzibie Archiwum Państwowego w Kaliszu otwarto wystawę pt. „Szkolnictwo kaliskie w archiwaliach od XVIII do XX w.” połączoną z promocją książki pt. „Szkolnictwo Ziemi Kaliskiej w materiałach Archiwum Państwowego w Kaliszu”.

Wystawa prezentowała materiały archiwalne pochodzące głównie z zasobu Archiwum Państwowego w Kaliszu. Najstarsze ukazane dokumenty to: Akta Szkoły Kaliskiej od roku 1775 do roku 1793 oraz do 1799 r. i następnie do 1816 r.. Kolejne XIX-wieczne akta to dokumenty szkół elementarnych, szkół średnich, szkół rzemieślniczo-niedzielnych, szkół żeńskich i pensji prywatnych oraz szkół ewangelickich i szkół żydowskich. Są wśród nich świadectwa dojrzałości uczniów Państwowego Gimnazjum Męskiego w Ostrowie Wielkopolskim oraz świadectwa szkolne wystawione dla uczennic Gimnazjum Żeńskiego w Kaliszu, „Księgi cenzur” Kaliskiej Szkoły Wojewódzkiej i Wyższej Szkoły Realnej, akta dotyczące werbowania młodych chłopców do szkół kantonistów w Imperium Rosyjskim, a także materiały dokumentujące płacenie składek przez obywateli na utrzymanie szkół oraz wiele materiałów wystawionych przez ówczesne władze

szkolne dotyczących zakładania szkół, nauczania i dyscypliny uczniów. Na wystawie można było również zobaczyć akta z okresu międzywojennego, dotyczące działalności szkół średnich, zawodowych oraz szkół powszechnych. Ponadto zaprezentowano: plany, fotografie, świadectwa szkolne, ręcznie przygotowane zaproszenia, czasopisma i podręczniki szkolne. Ciekawym materiałem źródłowym były kalendarze kaliskie oraz prasa kaliska z przełomu XIX i XX w. Udostępniono zwiedzającym również dokumenty z okresu okupacji hitlerowskiej. W Kaliszu prowadzono tajne nauczanie na poziomie szkoły powszechnej i średniej. Są wśród nich wykazy nauczycieli w Kaliszu i powiecie kaliskim, którzy zajmowali się tajnym nauczaniem, a także wspomnienia, fotografie uczniów i nauczycieli oraz zeszyty z notatkami szkolnymi. Ostatnia część wystawy obejmująca lata 1945-1999 prezentowała akta instytucji, które w ramach swojej działalności zajmowały się szkolnictwem i oświatą. Ekspozycja ukazywała dokumenty i fotografie budynków szkolnych (w tym licznych szkół wiejskich) z lat 1950-1969, ponadto materiały dotyczące walki z analfabetyzmem w latach 50-tych, dokumenty prężnie rozwijającego się szkolnictwa zawodowego, a także ciekawe kroniki o działalności Komendy Wojewódzkiej Ochotniczych Hufców Pracy oraz kroniki szkolne.

W otwarciu wystawy uczestniczyli przedstawiciele władz miasta Kalisza: Przewodnicząca i Wiceprzewodniczący, Rady Miejskiej w Kaliszu, Naczelnik Wydziału Edukacji Urzędu Miejskiego w Kaliszu, Prezes kaliskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego, Prezes Stowarzyszenia im. Haliny Sutarzewicz, a także dyrektorzy, nauczyciele i uczniowie szkół kaliskich, przedstawiciele kaliskich towarzystw i związków, dziennikarze oraz mieszkańcy Kalisza.

Wystawa stała się również inspiracją do napisania książki, poświęconej szkolnictwu kaliskiemu, a jej podstawowym celem wyeksponowanie i przybliżenie archiwaliów, dotyczących szkolnictwa kaliskiego, znajdujących się w zasobie Archiwum Państwowego w Kaliszu. Publikacja została przygotowana przez pracowników APK: Krystynę Kubiak i Edytę Pietrzak pod redakcją Grażyny Schlender — Dyrektora Archiwum. Wydawnictwo składa się z dwóch części. Pierwsza z nich nosi tytuł *Zarys historii szkolnictwa kaliskiego*, a druga *Źródła do dziejów szkolnictwa w zasobie Archiwum Państwowego w Kaliszu*. Książka zaopatrzona jest w przypisy i bibliografię oraz indeksy: nazwisk i przedmiotowy, które pomogą w dotarciu do poszukiwanych materiałów źródłowych. Ponadto w publikacji zamieszczono fotografie i ciekawe dokumenty pochodzące z zasobu APK — dotyczące szkolnictwa na przestrzeni trzech wieków.

5. Posiedzenie Rady Dziedzictwa Archiwalnego

29 września 2008 r. w siedzibie Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych odbyło się kolejne zebranie Rady Dziedzictwa Archiwalnego pod przewodnictwem byłego Prezydenta RP na Wychodźstwie Pana Ryszarda Kaczorowskiego. Rozpoczęto je minutą ciszy, oddając cześć

pamięci zmarłego członka Rady, rotmistrza Ryszarda Dembińskiego. Podczas obrad zaprezentowano stan oraz zakres prac sekretariatów Rady.

Naczelnym Dyrektorem Archiwów Państwowych, dr Sławomir Radoń przedstawił dotychczasowe wyniki współpracy instytucji krajowych z ośrodkami polskimi za granicą. Zakres prowadzonych w nich prac obejmował w ostatnich latach różne formy pomocy, w tym wsparcie merytoryczne w zakresie porządkowania zbiorów archiwalnych oraz pomoc techniczną w komputeryzacji oraz konserwacji zbiorów, jak też propagowanie informacji poprzez publikacje i strony internetowe. Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych delegowała archiwistów do prac porządkowo-inwentaryzacyjnych, organizowano staże i szkolenia dla pracowników instytucji poza krajem, wspierano proces komputeryzacji zbiorów poprzez bezpłatne udostępnienie stosowanych w archiwach krajowych baz danych SEZAM i IZA. Naczelnym Dyrektorem przypomniano, że w latach 2007 - 2008 r. liczba instytucji objętych pomocą wzrosła z 8 do 15, natomiast liczba wysyłanych archiwistów z kraju wzrosła z 9 do 25. Do września 2008 r. zrealizowano wyjazdy do 11 instytucji, zaś do 4 kolejnych ośrodków są planowane.

Obradujący dyskutowali również nad kierunkami dalszego działania Rady. Postulowano kontynuację prac w Bibliotece Polskiej w Paryżu, Polskiej Misji Katolickiej w Szwajcarii, Studium Polski Podziemnej w Londynie, Muzeum i Instytucie im. Gen. Sikorskiego w Londynie oraz Stowarzyszeniu Weteranów Armii Polskiej w USA. Archiwiści delegowani przez NDAP rozpoczęli prace rozpoznawcze w zasobie archiwalnym Instytutu Literackiego „Kultura” w Maison-Laffitte pod Paryżem. Chęć nawiązania bliższych kontaktów i przyjęcia pomocy archiwalnej z kraju zgłosiły: Polska Misja Katolicka w Argentynie i we Francji oraz Ośrodek OO Pallotynów w Paryżu. Nowe działania objąć mają archiwa Federacji Stowarzyszenia Polskich Kombatantów w Londynie, które w ubiegłym roku odwiedził Naczelnym Dyrektorem Archiwów Państwowych.

Gościem posiedzenia był Dyrektor Departamentu Ochrony Polskiego Dziedzictwa Kulturowego poza granicami kraju, Pan Jacek Miler, który omówił planowane zmiany w sposobie finansowania projektów pomocy, realizowanych przez instytucje państwowe w kraju, a adresowanych do Polonii. Poinformował, że z uwagi na trwające obecnie prace nad nowymi procedurami, konkretne plany działania na 2009 nie mogły być sprecyzowane.

W końcowej części spotkania ustalono wstępny termin kolejnego posiedzenia Rady na 11 maja 2009 r.

NDAP

III. Z ŻYCIA ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH

1. Konferencje, sesje, zebrania naukowe

AGAD

- 3-6 IX 2008 r. - we Wrocławiu odbywała się IV Ogólnopolska Konferencja Szkoleniowa dla środowiska archiwistów instytucji wymiaru sprawiedliwości, na której A. Czajka wygłosiła referat pt.: „Problematyka zabezpieczania i udostępniania dokumentów w archiwum”.

AAN

- 2 VII 2008 r. - pracownicy archiwum uczestniczyli w konferencji pn. „Epoka przełomów 1918-2000” zorganizowanej przez Biuro Prasowe Sejmu i Ośrodek Studiów Wschodnich UW.
- 4-5 IX 2008 r. - pracownicy archiwum uczestniczyli w V Ogólnopolskim Seminarium Archiwalnym pn.: „Archiwa zakładowe w procesie kształtowania narodowego zasobu archiwalnego”, które miało miejsce w Sosnowcu;
- 7 IX 2008 r. - T. Krawczak wygłosił referat pt. „Nowe dokumenty do wydarzeń w Miętnej”, na sesji w Zespole Szkół Rolniczych w Miętnej;
- 8 IX 2008 r. - T. Krawczak uczestniczył w konferencji pn. „Kompanie kleryczne w Wojsku Polskim w latach 1959–1980”, która odbyła się w Szczecinie;
- 2-6 X 2008 r. - pracownicy archiwum uczestniczyli w konferencji pt. „Zbiory biblioteczne, muzealne, archiwalne – badania i konserwacja”, Toruń, UMK;

AP W CZĘSTOCHOWIE

- 4-5 IX 2008 r. - M. Wawrzek-Gajda uczestniczył w V Ogólnopolskim Seminarium Archiwalnym pn.: „Archiwa zakładowe w procesie kształtowania narodowego zasobu archiwalnego”, zorganizowanym w Sosnowcu przez Stowarzyszenie Archiwistów Polskich;
- 11-13 IX 2008 r. - dr A. Krzemińska zaprezentowała wystąpienie pt. *Genealogia bez granic. Kwerendy zagraniczne w archiwach polskich* na odbywającej się w Nowym Sączu Międzynarodowej konferencji archiwalno-historycznej pn.: *Archiwa Europy Środkowej. Wspólne dziedzictwo*, zorganizowanej przez: Archiwum PAN, PTA .

AP W KATOWICACH

- 4-5 IX 2008 r. - pracownicy archiwum brali udział w V Ogólnopolskim Seminarium Archiwalnym pn.: „Archiwa zakładowe w procesie kształtowania narodowego zasobu archiwalnego”, które miało miejsce w Sosnowcu; P. Greiner wygłosił referat pt.: *Materiały archiwalne przejęte do Archiwum Państwowego w Katowicach w latach 2000-2007*. A. Kołodziej zaprezentował wystąpienie: *Archiwa zakładowe wybranych kopalń węgla*

kamiennego i okręgowych urzędów górniczych – zasób, przekazywanie materiałów archiwalnych do Archiwum Państwowego w Katowicach. R. Banduch: Wykorzystanie materiałów archiwalnych do odkrywania relikwów dawnego górnictwa;

- 18-19 IX 2008 r. - R. Kaczmarek zaprezentował referat pt.: *Przemiany kulturowe na Śląsku w XIX i pierwszej połowie XX wieku* na konferencji „Tożsamość etniczna i kulturowa Śląska w procesie przemian”, której organizatorem był Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji UŚ;
- 19 IX 2008 r. - B. Kalinowska-Wójcik: brała udział w II Sympozjum dziejów biurokracji, (Roskosz k. Białej Podlaskiej). Zaprezentowała referat pt.: *Instrukcja dla pisarza miejskiego Bierunia z XVIII wieku* ;
- 19 IX 2008 r. - Z. Jedynak wziął udział w sesji naukowej zorganizowanej przez Polską Akademię Nauk Oddział w Katowicach pn. „W 40 lecie powstania Uniwersytetu Śląskiego. Szkolnictwo i nauka na Górnym Śląsku”. Wygłosił prezentację: *Dzieje gimnazjum klasycznego w Katowicach (1871-1922)*;
- 24 IX 2008 r. - R. Kaczmarek: wygłosił referat pt.: *Postawy Górnoszlązaków podczas II wojny światowej* na seminarium historycznym w Domu Kultury w Szopienicach, zorganizowanym przez Związek Górnoszląski i Dom Kultury w Szopienicach.

AP W KRAKOWIE

- 3-6 IX 2008 r. - Iwona Fischer w ramach IV Ogólnopolskiej Konferencji Szkoleniowej Stowarzyszenia Archiwistów Instytucji Wymiaru Sprawiedliwości „Problematyka zabezpieczania i udostępniania dokumentów w archiwum” we Wrocławiu wygłosiła referat pt.: „Wielopostaciowa forma dokumentu – sposób postępowania z załącznikami do akt (załączniki elektroniczne, audio, wideo, biologiczne)”;
- 18 IX 20098 r. - Szczepan Świątek wygłosił referat w Stowarzyszeniu Absolwentów Uniwersytetu Jagiellońskiego pt.: „Z dziejów UJ w okresie PRL”.

AP W PŁOCKU

- 15 IX 2008 r. – podczas sesji naukowej zorganizowanej z okazji obchodów Dni Doktora Antoniego Troczewskiego w Urzędzie Miasta Kutna kierownik kutnowskiego Oddziału - Jolanta Leśniewska wygłosiła referat pt.: „Co źródła archiwalne mówią o działalności Dr A. Troczewskiego”.

AP W POZNANIU

- 11 IX 2008 r. – na zebraniu naukowym dr Andrzej Choniawko przedstawił referat pt. „Kontrowersje wokół powstania wielkopolskiego 1918/19 w syntezach historycznych”.

AP W PIOTRKOWIE TRYBUNALSKIM

- IX 2008 r. - tomaszowski Oddział Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim oraz Muzeum w Tomaszowie i lokalne koło PTH zorganizowały sesję naukową pt. *220 lat Tomaszowa Mazowieckiego*. Pracownica archiwum Zofia Zielińska wygłosiła referat nt. *Źródła do dziejów miasta Tomaszowa w zasobie Archiwum Państwowego w Tomaszowie Mazowieckim*, a kierownik Oddziału dr Andrzej Wróbel referat zatytułowany *Zarys dziejów tomaszowskiego rzemiosła*. Pierwszą część sesji prowadził Dyrektor AP w Piotrkowie Trybunalskim dr Tomasz Matuszak. Wygłoszono ogółem 6 referatów. Wszystkie ukazały się w wydawnictwie wydanym przez Muzeum w Tomaszowie Maz. *220 lat Tomaszowa Mazowieckiego. Materiały z sesji naukowej*. Sesji towarzyszyła wystawa *220 lat Tomaszowa Mazowieckiego w dokumencie i fotografii* zorganizowana wspólnie z Muzeum, Cechem Rzemiosł Różnych i tomaszowskimi kolekcjonerami. Wystawę można było oglądać w Muzeum w Tomaszowie Mazowieckim od 30 sierpnia do 19 października 2008 r.

AP W RZESZOWIE

- 5 IX 2008 r. - pracownicy archiwum uczestniczyli w konferencji pt. *Podróże w Karpaty wczoraj i dziś*, organizowanej przez PWSZ w Sanoku

AP W SIEDLCACH

- 11-14 IX 2008 r. - pracownicy archiwum wzięli udział w Konferencji naukowej we Włodawie, zorganizowanej w ramach Festiwalu III Kultur, Europejskiego Roku Dialogu Międzykulturowego w Polsce. Artur Rogalski wygłosił referat pt. *Elita powiatu włodawskiego doby Księstwa Warszawskiego. Notatki do biogramów*.

AP M.ST. WARSZAWY

- 4-5 IX 2008 r. – Małgorzata Olikowska z Oddziału Nadzoru nad Archiwami Zakładowymi Archiwum Państwowego m.st. Warszawy wzięła udział w V Ogólnopolskim Seminarium Archiwalnym pt. "Archiwa Zakładowe w procesie kształtowania narastającego zasobu archiwalnego" w Sosnowcu. Organizatorem Seminarium było Stowarzyszenie Archiwistów Polskich Sekcja Archiwa Zakładowe, Stowarzyszenie Archiwistów Polskich Oddział w Katowicach oraz Archiwum Państwowe w Katowicach;
- 9-10 IX 2008 r. - w Europejskim Centrum Kształcenia i Wychowania w Roskoszy k/Białej Podlaskiej odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa "Komunikowanie i komunikacja w dwudziestoleciu międzywojennym", zorganizowana przez Zakład Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie oraz Wyższą Szkołę Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie. Referat pt. "Krakowskie Przedmieście w obiektywie Zdzisława Marcinkowskiego w latach 1919-

1939. Fotografia jako forma komunikowania", połączony z prezentacją, wygłosiła Małgorzata Sikorska z AP m.st. Warszawy;

- 10-13 XI 2008 r. - Regina Badura-Lipska z AP m.st. Warszawy uczestniczyła w konferencji archiwalno-historycznej pt. "Archiwa Europy Środkowej. Wspólne dziedzictwo, wspólna przyszłość", zorganizowanej w Nowym Sączu i Bochni;
- 29 IX 2008 r. - Ryszard Wojtkowski, Dyrektor AP m.st. Warszawy oraz pracownicy Oddziału Nadzoru nad Archiwami Zakładowymi APW, na zaproszenie Waldemara Kulińskiego, Dyrektora Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego wzięli udział w otwarciu Archiwum Zakładowego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego.

AP WE WROCŁAWIU

- 17-19 IX 2008 r. - kierownik Oddziału II AP we Wrocławiu dr Janusz Gołaszewski wziął udział w VIII Katowickiej Konferencji Naukowej pn. „W 40-lecie powstania Uniwersytetu Śląskiego – szkolnictwo i nauka na Górnym Śląsku”. Głównym organizatorem konferencji była Komisja Historyczna Polskiej Akademii Nauk Oddział w Katowicach, we współpracy z Uniwersytetem Śląskim. W trzecim dniu konferencji dr J. Gołaszewski wygłosił referat pt. „Gimnazjum Realne w Katowicach 1898-1922”, opracowany w oparciu o materiały AP we Wrocławiu

2. Szkolenia, komisje metodyczne

AP W KOSZALINIE

- 22 X 2008 r. - Komisja Metodyczna AP w Koszalinie na swoim posiedzeniu rozpatrzyła 2 inwentarze książkowe wraz ze wstępami do zespołów do zespołów: Państwowa Inspekcja pracy Okręgowy Inspektorat Pracy w Koszalinie z lat [1958-1981] 1981-1989 [1999] i Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Koszalinie z lat [1946-1949] 1950-1973 [1974] oraz 2 notatki informacyjne wraz inwentarzami książkowymi do zespołów - Komitety Powiatowe Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Białogardzie i Bytowie z lat 1949- 1975.

AP W PRZEMYŚLU

- 8 IX 2008 r. - na posiedzeniu Komisji Metodycznej omówiono problemy metodyczne związane z opracowywaniem zespołów archiwalnych: nr 1197 Komitet Powiatowy PZPR w Przemyślu 1950-1977, nr 1198 Komitet Miasta i Powiatu PZPR w Przemyślu [1946-1947]

1954-1977, nr 1201 Komitet Miejski PZPR w Przemysłu [1947-1949] 1954-1989. Z archiwaliów ujawnionych podczas prac ewidencyjnych i porządkowych utworzono nowych zespołów archiwalnych.

AP WE WROCŁAWIU

- 16 IX 2008 r. - w AP we Wrocławiu odbyło się posiedzenie Komisji Metodycznej, na którym zatwierdzono inwentarze zespołów archiwalnych, opracowane w Oddziałach Zamiejscowych: „Komitet Miejski Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Świebodzicach” 1975-1987, „Komitet Miejski Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Świdnicy” 1975-1988, „Komitet Gminny Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Starych Bogaczowicach” 1974-1984, „Komitet Gminny Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Walimiu” 1975-1981, „Komitet Gminny Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Świdnicy” 1974-1980, „Komitet Gminny Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Lubnowie” 1973-1975, „Komitet Gminny Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Lutonii Dolnej” 1973-1976 (Oddział Zamiejscowy w Kamieńcu Ząbkowickim); „Prezydium Osiedlowej Rady Narodowej w Świerzawie” 1957-1972, „Rada Narodowa Miasta i Gminy w Prochowicach” 1973-1990, „Urząd Miasta i Gminy w Prochowicach” 1973-1990, „Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Piotrowicach” 1955-1972, „Rada Narodowa Miasta i Gminy w Przemkowie” 1973-1990, „Urząd Gminy w Radwanicach” 1973-1990[1991], „Gminna Rada Narodowa w Radwanicach” 1973-1990 (Oddział Zamiejscowy w Legnicy); „Listy Richarda Reimanna do Elly Reimann” – listy z frontu wschodniego, 1939-1944 (Oddział Zamiejscowy w Lubaniu);
- 25-26 IX 2008 r. - z-ca dyr. archiwum Helena Kułdo, kierownicy Oddziałów Zamiejscowych w Jeleniej Górze (Iwo Łaborewicz), Legnicy (Edyta Łaborewicz), Lubaniu (Adam Baniecki) oraz pracownik Oddziału Zamiejscowego w Kamieńcu Ząbkowickim Gabriel Widuch uczestniczyli w warsztatach szkoleniowych dotyczących funkcjonowania archiwów zakładowych, zorganizowanych przez Stowarzyszenie Archiwistów Polskich Oddział w Legnicy, pod hasłem „Archiwizacja dokumentacji – kryteria, problemy, rozwiązania”, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień z zakresu segregacji i systematyzacji dokumentacji oraz brakowania. Warsztaty odbyły się w Zachełmiu koło Jeleniej Góry. Jeden z paneli dyskusyjnych prowadził I. Łaborewicz.

3. Współpraca z lokalnymi władzami i instytucjami naukowo-kulturalnymi

NDAP

- 30 VIII 2008 r. - podpisano porozumienie o dalszej współpracy pomiędzy Naukową i Akademicką Siecią Komputerową (NASK) a Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych. Współpraca będzie dotyczyła kontynuacji programu pn. *Miasta w dokumencie archiwalnym*, prezentowanego na stronach Polska.pl

AAN

- 8 IX 2008 r. - odbyła się w Szczecinie konferencja naukowa „Kompanie kleryckie w Wojsku Polskim w latach 1959-1970”, której archiwów było współorganizatorem. Konferencję objął honorowym patronatem JE bp. Polowy Wojska Polskiego gen. dyw. Tadeusza Płoskiego. Chcąc przywrócić wiedzę i pamięć o tych swoistych formacjach Wojska Polskiego, organizatorzy przedstawili w pierwszej części konferencji referaty naukowe przygotowane w oparciu o źródła archiwalne, zaś w drugiej, pn. „Świadectwa”, wystąpili księża i osoby świeckie odbywające służbę wojskową we wspomnianych kompaniach. W trakcie sesji list do uczestników wystosował JE bp polowy Wojska Polskiego gen. dyw. Tadeusz Płoski.

APDOiP

- 25 IX 2008 r. - na zaproszenie dr. Grzegorza Kostrzewy-Zorbasa, radnego Sejmiku Województwa Mazowieckiego, a zarazem Przewodniczącego Komisji Strategii Rozwoju Regionalnego i Zagospodarowania Przestrzennego Sejmik przedstawiciele archiwum wzięli udział w spotkaniu władz miasta, organizacji pozarządowych oraz Stowarzyszenia pn.: „Ład na Mazowszu Stowarzyszenie Ochrony i Promocji Miast-Ogrodów i Historycznych Miejscowości Centralnego Mazowsza” Stowarzyszenie ma na celu chronić dorobek kulturowy, przyrodniczy i materialny miast-ogrodów skupionych w obszarze Centralnego Mazowsza.

AP W CZĘSTOCHOWIE

- 10-13 IX 2008 r. - AP w Częstochowie współpracowało z Archiwum Polskiej Akademii Nauk przy organizacji konferencji archiwalno-historycznej pt. „Archiwa Europy Środkowej. Wspólne dziedzictwo, wspólna przyszłość”, która odbywała się w Nowym Sączu i Bochni.

AP W KALISZU

- 20 X 2008 r. - odbyła się Inauguracja Roku Kulturalnego 2008/2009. Prezydent Miasta Kalisza nagroził i wyróżnił artystów, animatorów kultury, wydawców oraz mecenasów, którzy w szczególny sposób ubogacili życie artystyczne miasta w minionych miesiącach. Wśród nagrodzonych za działalność wydawniczą znalazła się dr Grażyna Schlender -

dyrektor archiwum - autorka wielu publikacji książkowych i artykułów dotyczących kultury i historii Kalisza, a także recenzji i haseł encyklopedycznych i ponad 60. biogramów do „Słownika biograficznego Wielkopolski Południowej”;

- 20 X 2008 r. - w Ratuszu odbyło się uroczyste spotkanie Klubu Historycznego im. gen. Stefana Roweckiego „Grota”, na którym dr Grażyna Schlender - dyrektora rchiwum wygłosiła odczyt pt. „NSZZ Solidarność w województwie kaliskim w latach 1980-1990”.

AP W KATOWICACH

- 4-5 IX 2008 r. - AP w Katowicach razem z SAP i Oddziałem SAP w Katowicach było współorganizatorem V Ogólnopolskiego Seminarium Archiwalnego pn. „Archiwa zakładowe w procesie kształtowania narodowego zasobu archiwalnego”, które odbyło się na Wydziale Nauki o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, który mieści się w Sosnowcu. Obok sesji naukowej Archiwum gościło uczestników seminarium w swojej siedzibie. Mieli okazję zwiedzenia całego archiwum, pracowni naukowej, magazynów, pracowni konserwatorskiej, zapoznania się ze specyfiką zbiorów, a także z technologią masowego odkwaszania papieru w archiwum.

AP W KOSZALINIE

- IX 2008 r. - Waldemar Chlistowski, kierownik Oddz. III AP, opracował na potrzeby Biura Promocji i Informacji Urzędu Miejskiego w Koszalinie materiał promocyjny o archiwum (krótka historia, zbiory i działalność, uzupełnione dokumentacją fotograficzną). Materiał będzie wykorzystywany przez Biuro w działalności promocyjnej na rzecz miasta;
- 25 IX 2008 r. - archiwum w ramach współpracy z Oddziałem IPN w Szczecinie było współorganizatorem konferencji popularnonaukowej pt. „Rok 1968 na Pomorzu Zachodnim. Echa rozgrywek wewnątrzpartyjnych na przełomie lat 1967/68 oraz wydarzeń Marca `68 na terenie ówczesnych województw: szczecińskiego i koszalińskiego”. Konferencja odbyła się w siedzibie koszalińskiej Delegatury Oddziału IPN w Szczecinie. Robert Borucki, kustosz w AP, wygłosił referat pt. „ Źródła archiwalne do wydarzeń roku 1968 w zasobie AP w Koszalinie”. Referaty z zakresu tematyki ujętej w tytule konferencji zaprezentowali także prof. dr hab. Włodzimierz Suleja (IPN Oddział we Wrocławiu), dr Eryk Krasucki (Uniwersytet Szczeciński) i dr Arkadiusz Słabig (Akademia Pomorska w Słupsku).

AP W LESZNIE

- 20 IX 2008 r. – archiwum wzięło udział w obchodach Europejskich Dni Dziedzictwa. Przygotowano prezentację multimedialną „Źródła archiwalne do Powstania Wielkopolskiego na terenie południowo-zachodniej Wielkopolski”;

- IX 2008 r. – Publiczne Gimnazjum nr 1 w Nowej Soli wypożyczyło z archiwum wystawę pt. „Generał Anders i jego żołnierze”.

AP W OLSZTYNIE

- VII 2008 r. – AP w Olsztynie od kilku lat jest partnerem projektu pn. "Międzynarodowy wolontariat w ochronie krajobrazu kulturowego na Warmii i Mazurach" koordynowanego przez Stowarzyszenie Wspólnota Kulturowa "Borussia". W ramach tego projektu została otwarta wystawa poświęcona starym cmentarzom na Warmii i Mazurach, przygotowana przez Tobiasza Skaloud, wolontariusza, który od września 2007 r. pracował w archiwum olsztyńskim.

AP W PŁOCKU

- 16 IX 2008 r. - w siedzibie Starostwa Powiatowego w Płocku miało miejsce uroczyste wręczenie nagród laureatom kolejnej - IV edycji konkursu adresowanego do uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych „Moje miejsce na ziemi ...”. Głównym organizatorem konkursu poświęconego tym razem *Zabytkom naszych małych ojczyzn* było, podobnie jak w latach minionych, Archiwum Państwowe w Płocku.
- 20 IX 2008 r. - łęczycki Oddział wspólnie z Muzeum w Łęczycy zorganizował wystawę pt „Kamienie Pamięci. W podziemnym lapidarium”, poświęconą ludności żydowskiej miasta Łęczycy. W podziemiach archiwum wystawiono macewy opatrzone tłumaczeniami epigramów i objaśnieniami ich symboliki. Wystawę wzbogaciły pochodzące z zasobu Oddziału dokumenty i fotografie łęczycan pochodzenia żydowskiego z lat 20. i 30. XX wieku, załączone do wniosków o wydanie dowodów tożsamości oraz teksty z literatury żydowskiej dotyczącej Łęczycy. Ekspozycja cieszyła się sporym zainteresowaniem zarówno osób prywatnych jak i szkół. Wystawę zwiedziło 16 grup młodzieży szkolnej z powiatów łęczyckiego i zgierskiego.

AP W POZANIU

- VI - IX 2008 r. - w ramach współpracy z Zakładem Archiwistyki Uniwersytetu A. Mickiewicza w Poznaniu pracownicy AP w Poznaniu zorganizowali praktyki I stopnia dla trzech grup studentów archiwistyki UAM w Poznaniu, w których udział wzięły 32 osoby. Praktykę II stopnia odbywał natomiast student UMK w Toruniu;
- 1 VII 2008 r. - kierownik Pracowni Konserwacji Materiałów Archiwalnych, P. Wojciechowski, współpracował z magistrantkami z Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu przy badaniu bioaerozoli w magazynach archiwalnych i pobieraniu próbek na archiwaliach.

AP W SIEDLCACH

- 18 IX 2008 r. - obyło się uroczyste otwarcie wystawy pt. „Testamenty mieszczan siedleckich z okresu napoleońskiego”, zorganizowanej we współpracy z siedleckim samorządem, w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa na Mazowszu '2008, pod hasłem „Korzenie tradycji. Od ojcowizny do ojczyzny”. Wystawie towarzyszyła prezentacja multimedialna przygotowana przez pracownika AP Artura Rogalskiego. 15 IX w ramach „Dni” dyrektor AP wygłosił prelekcje dla młodzieży siedleckich szkół średnich (ok. 200 osób) „Dzieje Siedlec w pigułce”;
- Na prośbę władz miasta dyrektor AP przygotował prelekcję o Siedlcach i wschodnim Mazowszu dla uczestników projektu „Odkrywamy Mazowsze Wschodnie”: w dniu 25 IX dyrektor AP pilotował grupę ok. 50 zagranicznych biznesmenów, przedstawicieli izb handlowych i ambasad podczas ich przejazdu z Warszawy do Siedlec.

AP W SUWAŁKACH

- 7 IX 2008 r. - na jednej z konferencji II Festiwalu Nauki i Sztuki w Olecku zorganizowanego przez Wszechnicę Mazurską w Olecku dyrektor AP wygłosił referat pt. „Działania administracji terenowej wobec struktur wyznaniowych na terenie północnych powiatów województwa białostockiego w latach 1956 – 1975”.

AP M.ST. WARSZAWY

- 4-27 VIII 2008 r. - w Plenerowej Galerii Ujazdowskiej była czynna wystawa zatytułowana „Krakowskie Przedmieście w obiektywie Zdzisława Marcinkowskiego 1904-1939”, prezentująca 70 fotografii z zasobu AP m.st. Warszawy, obrazujących różne obiekty z Krakowskiego Przedmieścia, m.in. pałace Czapskich, Staszica, Radziwiłłów, kościół św. Anny i Św. Krzyża. Organizatorami wystawy – obok APW – były: Biuro Kultury Urzędu m.st. Warszawy, Stowarzyszenie Przyjaciół Archiwum Państwowego m.st. Warszawy oraz Stołeczna Estrada.
- 11 VIII 2008 r. - na terenie Centrum Kultury w dawnej Wytwórni Koneser otwarta została wystawa „Stadion X-lecia. Wydarzenia – ludzie – emocje”. AP m.st. Warszawy – obok m.in. Narodowego Centrum Sportu, Muzeum Warszawskiej Pragi Oddziału Muzeum Historycznego m.st. Warszawy, BBI Developement NFI S.A. – było współorganizatorem ekspozycji. Na jej potrzeby udostępniło zdjęcia budowy Stadionu, wydarzeń takich jak: zawody sportowe, mecze międzypaństwowe, Wyścigi Pokoju, dożynki, itp. Wystawę realizowano w ramach cyklu imprez „Lato Konesera”.
- 20 VIII - 3 IX 2008 r. - w Muzeum Historycznym m.st. Warszawy czynna była ekspozycja pt. „Trzy Lwy i Biały Orzeł. Relacje estońsko-polskie w latach 1919-1939”, zorganizowana

przez Estońskie Archiwum Państwowe, Muzeum Historyczne m.st. Warszawy oraz Archiwum Państwowe m.st. Warszawy. Wystawę przygotowało Estońskie Archiwum Państwowe, zaś wykorzystane materiały pochodziły z archiwów estońskich i Biblioteki Narodowej oraz Archiwum Akt Nowych w Warszawie.

- 4-30 IX 2008 r. - w Plenerowej Galerii Ujazdowskiej można było obejrzeć wystawę pt. „Wykonywa się fotografie...Znani i nieznani w obiektywie warszawskich fotografów z II połowy XIX wieku”, zorganizowaną przez Archiwum Państwowe m.st. Warszawy, Stowarzyszenie Przyjaciół Archiwum Państwowego m.st. Warszawy, Biuro Kultury Urzędu m.st. Warszawy oraz Stołeczną Estradę. Na wystawie zaprezentowano 100 portretów fotograficznych postaci związanych z Warszawą, m.in. poprzez swoją działalność polityczną, społeczną, artystyczną oraz portrety osób, których wizerunki powstały w dziewiętnastowiecznych warszawskich zakładach fotograficznych.
- 8 IX 2008 r. - w galerii „Pociąg do sztuki” na stacji metra Świętokrzyska została otwarta wystawa „Ulica Próżna i dzielnica żydowska w Warszawie”, autorstwa Tadeusza W. Świątka oraz Rafała Chwiszczuka, prezentująca fotografie współczesne oraz archiwalne, pochodzące m.in. ze zbiorów AP m.st. Warszawy, przedstawiające przedwojenną dzielnicę żydowską oraz istniejące do dziś miejsca związane z warszawskimi Żydami. Archiwum Państwowe m.st. Warszawy było wraz z Urzędem Dzielnicy Targówek m.st. Warszawy współorganizatorem wystawy.
- 20 IX 2008 r. - na sesji naukowej zorganizowanej w ramach VI Europejskich Dni Dziedzictwa „Korzenie tradycji - od ojcowizny do ojczyzny” w Muzeum w Łowiczu, zatytułowanej „Łowicz prymasowski – Łowicz biskupi”, Marek Wojtylak z AP m.st. Warszawy Oddział w Łowiczu wygłosił referat: „Księstwo Łowickie – znane i nieznanne”, przedstawiający różne aspekty funkcjonowania Księstwa Łowickiego w przeszłości.
- X 2008 r. - w pasażu Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie eksponowana jest wystawa pt. „Warszawa. Obrazy z dziejów. Plany, mapy i widoki Warszawy 1641-2007”, opracowana przez Archiwum Państwowe m.st. Warszawy we współpracy z Muzeum Historycznym m.st. Warszawy oraz z Warszawskim Przedsiębiorstwem Geodezyjnym. Na wystawie zaprezentowano 80 plansz obrazujących rozwój przestrzeni Warszawy i jej kartograficznego obrazu. Autorami wystawy byli Paweł E. Weszpiński (APW) oraz Teresa Krogulec (MHW). Pierwsza ekspozycja wystawy miała miejsce w Muzeum Historycznym m.st. Warszawy w 2007 r., kolejne w Łazienkach Królewskich w Warszawie (2007), Chicago (2007), Rydze (2008) oraz na Pikniku Naukowym Polskiego Radia i Centrum Nauki Kopernik w Warszawie (2008).

4. Nabytki i darowizny

NAC

- 26 IX 2008 r. - NAC pozyskał fotografie Zbyszka Siemaszki dzięki wsparciu finansowemu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w ramach programu „Dziedzictwo kulturowe”. Do zbiorów archiwów trafiło kilkaset negatywów bogato ilustrujących Warszawę lat 50, 60 oraz 70.

AP W LESZNIU

- Zespół nr 27 Akta miasta Rawicz został wzbogacony o dopływ w ilości 187 j.a. Materiały przekazał Urząd Miejski Gminy Rawicz.

AP WE WROCŁAWIU

- III kw. 2008 r. - Oddział Zamiejscowy w Jeleniej Górze przejął kilka dopływów do już istniejących zespołów archiwalnych (m.in. Urząd Miasta w Kowarach, Sąd Powiatowy w Jeleniej Górze, Spuścizna po Tadeuszu Steciu). Przejęto ponadto trzy nowe zespoły: Zespół Szkół Specjalnych w Centrum Pneumonologii Dziecięcej w Karpaczu z lat 1952-2002, zespół złożony Ośrodek Szkolenia Nauczycieli z lat 1960-2000, Biuro Gospodarki i Terenów Rolnych w Jeleniej Górze z lat 1978-1999 oraz dwie spuścizny – po archiwistrze Czesławie Margasie i po kustoszu muzealnym Mieczysławie Buczyńskim. Ponadto wydzielono z rozsypu dwie kolekcje ikonograficzne, będące w trakcie opracowania, tj. „Zbiór ikonograficzny do 1945 r.” i „Zbiór ikonograficzny po 1945 r.” Korzystając z pomocy 5 studentów historii Uniwersytetu Wrocławskiego uporządkowano także ponemiecką kartotekę osobową, liczącą kilkanaście tysięcy fiszek. Kartoteka ta została sporządzona przez archiwistów niemieckich w latach 30-tych XX wieku na podstawie ewangelickich ksiąg kościelnych parafii jeleniogórskich. Porządkowanie kartoteki genealogicznej przeprowadzono pod kierunkiem starszego kustosza Anny Borys;
- III kw. 2008 r. - Oddział Zamiejscowy w Lubaniu przejął dopływy do następujących zespołów : Sąd Grodzki w Bolesławcu z lat 1946-1950, Sąd Powiatowy w Bolesławcu z lat 1949-1957. Przejęto ponadto akta stanu cywilnego z terenu powiatu bolesławieckiego z Urzędów Stanu Cywilnego w Nowogrodźcu, Wykrotach i Godzieszowie z lat 1905-1907;
- III kw. 2008 r. - Oddział Zamiejscowy w Kamieńcu Ząbkowickim przejął akta zespołów : Szpital Chirurgii Plastycznej w Polanicy Zdroju z lat [1952]1953-2006, Fundacja Chirurgii Plastycznej i Rekonstrukcji w Polanicy Zdroju z lat 1991-2001, Krajowe Biuro Wyborcze Delegatura w Wałbrzychu – wybory do organów samorządu terytorialnego szczebla gminnego, powiatowego i wojewódzkiego – rok 2002, [2000]2002-2005, Urząd Gminy

w Marcinowicach z lat 1976-1981. Zasób oddziału kamienieckiego wzbogacił się ponadto o dar przekazany przez Pana Ryszarda Grzelakowskiego, prezesa Towarzystwa Miłośników Dusznik-Zdroju. Otrzymane materiały archiwalne, z lat 1862-1945, włączono do zespołu Akta miasta Dusznik (Magistrat der Stadt Bad Reinerz).

5. Popularyzacja zasobu

AGAD

- IX 2008 r., w związku z obchodami 600-lecia Nowej Warszawy, w AGAD pokazano wystawę okolicznościową.

APDOiP

- 06 IX 2008 r. – Dzień Otwarty Archiwum – Przez cały dzień pracownicy archiwum udzielali fachowych porad dotyczących poszukiwania dokumentacji potrzebnej do celów emerytalno rentowych. Większość pytań dotyczyło dokumentacji płacowej z lat 60-tych i 70-tych ze zlikwidowanych przedsiębiorstw. Duże zainteresowanie zwiedzających wzbudziły magazyny archiwum, które na swojej powierzchni mogą zgromadzić do 70 km akt. Zwiedzający mogli dowiedzieć się w jaki sposób archiwum przejmuje, przechowuje, zabezpiecza i udostępnia akta. Duże zainteresowanie wzbudziła Pracownia Masowego Odkwaszania, gdzie zwiedzający mogli dowiedzieć się, jak zabezpieczać stare dokumenty, fotografie oraz obejrzeć proces kompleksowego zakresu działań, obejmujący nie tylko odkwaszanie i wzmocnienie papieru, lecz również czyszczenie i naprawy uszkodzonych akt. Dzień otwarty znalazł odzew w mediach, zaprezentowany został m.in. w telewizyjnym Kurierze Mazowieckim w dniach 5 i 7 września oraz Radiu Bogoria.

AP W KALISZU

- 11-12 IX 2008 r. - w ramach XVI Europejskich Dni Dziedzictwa Kulturowego obchodzonych pod hasłem „Korzenie tradycji. Od Ojcowizny do Ojczyzny. 90. rocznica Powstania Wielkopolskiego” archiwum zorganizowało lekcje archiwalne o Powstaniu Wielkopolskim 1918—1919. Prezentowano też wystawę dokumentów i fotografii poświęconych tematyce Powstania Wielkopolskiego 1918-1919. Koordynatorem obchodów rocznicowych był Wydział Kultury i Sztuki, Sportu i Turystyki Urzędu Miejskiego w Kaliszu. Kaliskie archiwum w ciągu dwóch dni odwiedziło prawie 100 uczniów ze szkół podstawowych i ponadgimnazjalnych. Uczniowie wysłuchali prelekcji i aktywnie uczestniczyli w zajęciach. Podczas wykładów przedstawiono uczniom historię Powstania Wielkopolskiego oraz audiowizualną prezentację materiałów archiwalnych. Ponadto młodzież zapoznała się z działalnością naszego urzędu oraz zasadami korzystania z akt w pracowni naukowej.

AP W KOSZALINIE

- VIII 2008 r. - w koszalińskim AP opracowano i wysłano do NDAP informację (uzupełnioną materiałami fotograficznymi), o dziejach, zbiorach i osiągnięciach AP, do zamieszczenia na jednej z plansz informacyjnych, prezentowanych w październiku 2008 r. w NDAP, w trakcie obchodów 200-lecia archiwów państwowych.
- 10 IX 2008 r. – w Muzeum Regionalnym w Szczecinku otwarto wystawę pt. „Mój nowy dom. Szczecinek w latach 1945-1956” przygotowaną wspólnie z Oddziałem AP w Szczecinku.

AP W KRAKOWIE

- IX 2008 r. - zaprezentowano wystawę pt. „W poszukiwaniu przodków. Źródła do badań genealogicznych w Archiwum Państwowym w Krakowie” – wystawa stanowiła część obchodów jubileuszu 130-lecia AP w Krakowie. Na wystawie w siedzibie archiwum zaprezentowano szerokiej publiczności wiele przykładów materiałów archiwalnych, w których znaleźć można cenne informacje o przodkach. Wybrane obiekty z wystawy nadal można zobaczyć on-line na stronie www.archiwum.krakow.pl .

AP W LUBLINIE

- 20-26 IX 2008 r. - archiwum, podobnie jak w poprzednich latach, było jednym z organizatorów Lubelskiego Festiwalu Nauki pod hasłem „Wiedza lekarstwem duszy”. W ramach Festiwalu na niedzielnym pikniku naukowym na Rynku Starego Miasta przygotowano punkt informacyjny i prezentację krótkich fragmentów ciekawych, zabawnych lub bulwersujących tekstów archiwalnych „Curiosa archiwalne”, a w siedzibie Archiwum przeprowadzono warsztaty „Jak prowadzić badania genealogiczne?” oraz zaprezentowano wystawy: „Dawny świat dzieci i młodzieży” i „Trybunał Główny Koronny 1578-1793”;
- 13-14 i 20-21 IX 2008 r. - odbyła się XVI edycja Europejskich Dni Dziedzictwa pod hasłem „Korzenie tradycji. Od ojcowizny do ojczyzny”. Archiwum w ramach EDD zapraszało do zwiedzania wystawy „Trybunał Główny Koronny 1578-1794”.

AP W PIOTRKOWIE TRYBUNALSKIM

- VII-IX 2008 r. - w holu tomaszowskiego Oddziału archiwum zaprezentowano wystawę *Rozrywka w Tomaszowie Mazowieckim*. Pokazano wybór najciekawszych plastycznie afiszy z zasobu własnego, ilustrujących różnorodne i bogate życie kulturalne mieszkańców miasta.
- IX 2008 r. - na stronie internetowej archiwum zamieszczono wystawę nt. *Papier firmowy instytucji gospodarczych z zasobu Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim*. Zaprezentowano na niej fotografie papieru biurowego różnych podmiotów gospodarczych przede wszystkim z terenu Piotrkowa, które odnaleziono w zasobie Archiwum

Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim.

- Do Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim wypożyczono wystawę poświęconą historii piotrkowskiego sądownictwa.

AP W PŁOCKU

- 19 IX 2008 r. - w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa w archiwum otwarto wystawę pt. „Zabudowa Płocka w fotografii niemieckiej z okresu II wojny światowej”. Równoległe z tradycyjną ekspozycją, na stronie internetowej Archiwum zamieszczono jej postać wirtualną, prezentującą znacznie większą ilość obiektów ikonograficznych. Wystawa została zrealizowana w ramach zadania publicznego pn. „Digitalizacja fotografii zabudowy miasta Płocka w okresie II Wojny Światowej z zespołu archiwalnego Akta miasta Płocka”, na które Stowarzyszenie Przyjaciół AP Płock uzyskało dotację z Urzędu Miasta Płocka. Wystawa cieszyła się dużym zainteresowaniem, w postaci tradycyjnej obejrzało ją do połowy listopada ok. 500 osób, a w galerii internetowej do końca roku odnotowano ok. 3400 odwiedzin.

AP W PRZEMYŚLU

- Ważnym wydarzeniem promującym zasób archiwalny APP była wystawa zorganizowana w ramach obchodów 90. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę (uroczystości rocznicowej patronował Prezydent Miasta Przemyśla). Do komitetu obchodów uroczystości został powołany Dyrektor APP. W ramach tej współpracy Archiwum zorganizowało 25 września 2008 r. autorską wystawę pt.: „O niepodległą Polskę i granice 1914-1920. Archiwalia ze zbiorów Archiwum Państwowego w Przemyślu”, do której komentarz wygłosił dr Maciej Dalecki. Po otwarciu wystawy w siedzibie tuż. Archiwum odbyła się druga część konferencji naukowej.
- 3 VII 2008 r. – zawarto umowę licencyjną na wykorzystanie materiałów z zespołu „Akta miasta Przemyśla”. W ramach tej licencji wydano kalendarz na 2009 r. (prezentujący materiały archiwalne tuż. Archiwum oraz Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej w Przemyślu).
- 3 IX 2008 r. – nagrano audycję telewizji belgijskiej dotyczącą podczas poszukiwań genealogicznych Deborah Ostregi – gwiazdy muzyki pop.
- 25 IX 2008 r. wyemitowano w TV Rzeszów, audycję dotyczącą wystawy w APP pt. „O niepodległą Polskę i granice...”.

AP W SIEDLCACH

- 15 VII 2008 r. - otwarto wystawę AP w Siedlcach pn. „Siedlce w dobie Księstwa Warszawskiego i pierwszym półwieczu Królestwa Polskiego. Wybór dokumentów”;

- 18 IX 2008 r. - otwarto wystawę pt. *Testamenty mieszczan siedleckich z okresu napoleońskiego 1810 - 1815*". Wystawa odbyła się w ramach *Europejskich Dni Dziedzictwa na Mazowszu 2008 w Siedlcach*, pod patronatem Urzędu Marszałkowskiego Woj. Mazowieckiego, Regionalnego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków w Warszawie, Miejskiego Ośrodka Kultury w Siedlcach.

AP M.ST. WARSZAWY

- 17 IX 2008 r. - odbyła się II edycja konkursu dla młodzieży „Wyścig po historię” zorganizowanego przez AP m. st. Warszawy Oddział w Pułtusk, Pułtuską Bibliotekę Publiczną im. Joachima Lelewela oraz Pułtuskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne. Konkurs był częścią obchodów „Dni Patrona Pułtuska” – św. Mateusza. Patronat nad konkursem objął burmistrz Pułtuska Pan Wojciech Dębski, patronat medialny sprawował „Tygodnik Pułtuski” i „Pułtуска Gazeta Powiatowa”. Celem konkursu było m. in. przybliżenie uczniom dziedzictwa kulturowego regionu, rozwijanie zainteresowań lokalną historią i tradycją oraz popularyzacja kultury regionalnej;
- 29 IX 2008 r. - w Reducie Bank Polski odbyła się premiera filmu o tematyce powstańczej „Żółta bluzka ze spadochronu”, zrealizowanego przez TVP Historia, na potrzeby którego zostało wykorzystanych około 200 fotografii ze zbiorów Archiwum Państwowego m.st. Warszawy;
- 29 IX 2008 r. - Danuta Skorwider-Skiba z AP m.st. Warszawy wygłosiła prelekcję z zakresu historii regionalnej dla członków Bractwa Miłośników Starych Miast z Niepublicznej Szkoły Podstawowej nr 85 i Społecznego Gimnazjum Piastowskiego Towarzystwa Oświatowego w Piastowie. Prelekcja połączona była z pokazem dokumentów archiwalnych ilustrujących historię Warszawy i Mazowsza.

AP WE WROCŁAWIU

- 4 IX 2008 r. - w archiwum zorganizowano pokaz dokumentów związanych z Wymiarem Sprawiedliwości, przygotowany z okazji Konferencji Szkoleniowej Stowarzyszenia Archiwistów Instytucji Wymiaru Sprawiedliwości, jaka odbyła się we Wrocławiu w dniach 3- 6 IX 2008 r., pod hasłem – „Problematyka zabezpieczania i udostępniania dokumentów w archiwach”.
- 12 IX 2008 r. - w Sali Wystawowej AP we Wrocławiu odbyło się uroczyste otwarcie wystawy: „Droga do tolerancji – 300. rocznica Ugody Altransztadzkiej”. Przygotowanej przez Muzeum Śląskie w Görlitz wystawie towarzyszył okolicznościowy pokaz materiałów archiwalnych ze zbiorów archiwum wrocławskiego i jeleniogórskiego. Ekspozycja z zasobu archiwum i jego Oddziału Zamiejscowego w Jeleniej Górze obejmuje akta, księgi i druki.

Większość materiałów pochodzi z zespołów: Śląski Konsystorz Ewangelicki i Akta miasta Jeleniej Góry, a także ze zbiorów bibliotecznych archiwów wrocławskiego i jeleniogórskiego. W otwarciu wystawy uczestniczyli m.in. – przedstawiciel Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Saksonii Dieter Schrader, Dyrektor Saksońskiego Archiwum Państwowego Dr. Jürgen Rainer Wolf, Dyrektor Muzeum Śląskiego w Görlitz Dr. Markus Bauer, pełnomocnik ds. kultury Konsulatu Generalnego Niemiec we Wrocławiu Rainer Sachs, Biskup Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego Diecezji Wrocławskiej Ryszard Bogusz, Dyrektor Generalny Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu Marek Maciejak, oraz Księża Profesorowie z Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu – Antoni Kielbasa i Józef Swastek. Wystawa będzie czynna do 10 X 2008 r.

AP W ZIELONEJ GÓRZE

- 16-30 IX 2008 r. - AP w Zielonej Górze zorganizowało przy współpracy z Wojewódzką i Miejską Biblioteką Publiczną w Zielonej Górze wystawę pt. „Zabudowa dawnej Zielonej Góry na planach ze zbiorów Archiwum Państwowego w Zielonej Górze”. Zaprezentowane zostały na niej skany planów architektonicznych nadzoru budowlanego Zielonej Góry z XIX i początków XX wieku. Wystawa cieszyła się powodzeniem wśród starszych mieszkańców miasta oraz grup uczniów szkół zielonogórskich.

6. Wizyty

NDAP

- 24-26 IX 2008 r. - przebywali z wizytą w Polsce oraz po raz pierwszy w Europie, przedstawiciele Narodowego Archiwum Korei. Archiwiści odwiedzili AGAD i NAC, gdzie zapoznali się z zasobem archiwów i ich bieżącą działalnością. Przedstawiciele archiwów koreańskich w ramach spotkań w NDAP zapoznali się także z systemem edukacji archiwalnej w Polsce, bazami danych oraz organizacją polskich archiwów państwowych i ich działalnością. Delegaci odwiedzili także Archiwum Polskiej Akademii Nauk oraz Żydowski Instytut Studiów Historycznych.

AAN

- IX 2008 r. - AAN odwiedziła delegacja z Narodowego Archiwum Korei. Goście, Kim Beom-Su oraz Park Jin-Suk, byli szczególnie zainteresowani problemami edukacji archiwalnej w naszym kraju.

NAC

- 25 IX 2008 r. - archiwiści koreańscy odwiedzili m.in. Narodowe Archiwum Cyfrowe. Spotkanie było okazją do wymiany opinii i doświadczeń w prowadzeniu digitalizacji przez oba archiwa.

AP W KATOWICACH

- IX 2008 r. - archiwum w Katowicach oraz Oddziały w Raciborzu i Pszczynie gościły grupę archiwistów czeskich z dyrektorem K. Müllerem. Goście mieli okazję zaznajomić się z zasobem i sposobami pracy w polskich archiwach.

AP W KOSZALINIE

- 5 VI, 3 VII 2008 r. - słupski Oddział AP gościł delegację byłych mieszkańców miejscowości Rokity oraz delegację byłych mieszkańców powiatu miastecckiego i sławieńskiego z Niemiec. Krzysztof Chochuł, kierownik Oddziału, zapoznał gości z dziejami i zbiorami Oddziału oraz zaprezentował ciekawsze materiały z zasobu.

AP W PRZEMYŚLU

- 13 IX 2008 r. - archiwum odwiedziła wycieczka archiwistów z Archiwum Państwowego w Radomiu (pokaz dokumentów, oprowadzenie po siedzibie APP). W roku sprawozdawczym przygotowano materiały archiwalne, celem ewentualnej prezentacji w wystawach organizowanych przez NDAP.

AP M.ST. WARSZAWY

- 31 VIII 2008 r. - Archiwum Państwowe m.st. Warszawy Oddział w Mławie odwiedził prof. Aaron Ciechanover, laureat nagrody Nobla z chemii za rok 2004. Noblista przebywał w Mławie w towarzystwie 5 osób w dniach 30 sierpnia – 1 września 2008 r. na zaproszenie władz miejskich. W skład delegacji wchodził również prof. Menachem Magidor, Prezydent Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie. Gościom zaprezentowano archiwum oraz materiały archiwalne do historii Żydów w regionie. Aaron Ciechanover odwiedził również Pracownię Naukową Archiwum Państwowego m.st. Warszawy na Krzywym Kole 7 w Warszawie, gdzie udostępniono mu m.in. książki teledadresowe z lat 1909-1938.

AP WE WROCŁAWIU

- 30 VI - 4 VII 2008 - w ramach wymiany bezdewizowej z archiwami czeskimi w AP Wrocław w oddziale w Kamieńcu Ząbkowickim prowadziła badania Pani Tinzowa.

7. Inwestycje

NDAP

- 1 VII 2008 r. - Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych rozpoczęła swoją działalność w nowej siedzibie przy ul. Rakowieckiej 2 D. Budynek, w którym znajdują się pomieszczenia biurowe był dawniej wykorzystywany jako koszary wojskowe. Po licznych pracach remontowo-adaptacyjnych został przystosowany do potrzeb NDAP.

NAC

- 4 IX 2008 r. - zakup skanera do akt formatu A2 (doposażenie Pracowni Digitalizacji) – przetarg nieograniczony;
- 26 IX 2008 r. - zakup i wdrożenie programu do inwentaryzacji składników majątku NAC;

AP W ZIELONEJ GÓRZE

- 24 IX 2008 r. - Senat Uniwersytetu Zielonogórskiego podjął uchwałę nr 12, w której wyraził zgodę na nieodpłatne przekazanie nieruchomości gruntowej o powierzchni 2000 m², położonej w Zielonej Górze przy Al. Wojska Polskiego 67 z przeznaczeniem na budowę nowej siedziby Archiwum. Uchwała ta rozpoczęła przygotowania do budowy nowego obiektu.

8. Jubileusze

AP W KRAKOWIE

- 3 IX 2008 r. - odbyły się obchody 130-lecia działalności archiwum.

IV. SPRAWY KADROWE

1. Zmiany na stanowiskach w Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych

W NDAP swoje stanowiska opuściła - z dniem 19 VIII 2008 r. – Beata Obrębowska (naczelnik Wydziału Finansowego – Główny księgowy).

W NDAP zatrudnieni zostali: z dniem 1 VII – Ewa Perłakowska na stanowisku naczelnika Wydziału Kształtowania Narodowego Zasobu Archiwalnego; 1 VII – Jerzy Grzebalski, na stanowisku audytora wewnętrznego; 14 VII – Grzegorz Mędykowski, na stanowisku Naczelnika Wydziału Edukacji; 20 VIII – Irmina Siedlecka, na stanowisku naczelnika Wydziału Finansowego – Głównego księgowego;

Marlena Podsiadły (WKS, NDAP)

G. Dąbrowski (AAN), M. Jurgo-Puszcz (APDOiP), M. Kietliński (AP Białystok), E. Borodij (AP Bydgoszcz), E. Surma-Jończyk (AP Częstochowa), A. Wełniak (AP Elbląg), A. Potykanowicz-Suda (AP Gdańsk), G. Schlender (AP Kalisz), K. Słysz-Szczucka (AP Katowice), W. Chlistowski (AP Koszalin), E. Szczepaniak (AP Kielce), M. Andrasz- Mrożek (AP Kraków), B. Ratajewska (AP Leszno), A. Gebert (AP Lublin), A. Drakoniewicz (AP Łódź), M. Koter (AP Olsztyn), J. Kornek (AP Opole), A. Piasta (AP Piotrków Trybunalski), K. Bańka (AP Płock), Z. Wojciechowska, (AP Poznań), M. Comber (AP Radom), J. Basta (AP Rzeszów), T. Radziwonowicz (AP Suwałki), M. Frankel (AP Szczecin), B. Herdзин (AP Toruń), A. Wajs (AP Warszawa), B. Kumor- Gomułka (AP Wrocław), Z. Bujkiewicz (AP Zielona Góra),